

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ГУМАНІТАРНА ОСВІТА

В ПРОФІЛЬНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ:

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
16-18 березня 2005 р.**

Том 1

Київ 2005

УДК: 009 (082)

Гуманітарна освіта в профільних вищих навчальних закладах: проблеми і перспективи: Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції 16-18 березня 2005 р.: В 2 т. – Т. 1 / За заг. ред. А.Г.Гудманяна, О.В.Петренка. – К.: НАУ, 2005. – 256 с.

Містить матеріали щорічної науково-практичної конференції з проблем гуманітарної освіти у вищих навчальних закладах галузевого спрямування. У том 1 увійшли матеріали доповідей за науково-практичними напрямками „Гармонізація науки і вищої освіти в інформаційному суспільстві”, „Інноваційні технології навчання в профільному ВНЗ”, „Психологічна компетентність фахівця та проблематика психологічного супроводу професійної діяльності”, „Соціологія”, „Історія”, „Політологія”.

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

проф. **А.Г. Гудманян**, директор Гуманітарного інституту
Національного авіаційного університету

Заступник голови оргкомітету:

доц. **О.В. Петренко**, заступник директора Гуманітарного інституту
НАУ

Члени оргкомітету:

проф. **О.М. Акмалдінова**

доц. **О.В. Бугайчук**

доц. **Т.О. Вакуленко**

проф. **Л.Г. Дротянко**

доц. **О.М. Захарчук**

проф. **С.С. Кіраль**

проф. **Е.В. Лузік**

проф. **М.В. Луцюк**

проф. **О.П. Полисяєв**

доц. **Є.В. Сірий**

доц. **О.Г. Шостак**

*Рекомендовано до друку вченою радою Гуманітарного інституту
(Протокол №6 від 31 березня 2005 р.)*

Наталія Муранова
Національний авіаційний університет,
м. Київ

Реалізація особистісно-орієнтованого підходу в технології допрофесійної підготовки ліцеїстів

Високий рівень допрофесійної підготовки учнів можливий за умов розроблення та впровадження в освітній процес ліцею технології допрофесійної підготовки, що ґрунтується на особистісно-орієнтованому підході. Тому нашою метою є розкриття особливостей застосування принципів, форм і методів особистісно орієнтованого підходу в технологію допрофесійної підготовки учнів авіакосмічного ліцею, а також з'ясування впливу інструментарію даного підходу на ефективність допрофесійної підготовки, формування мотивів вибору майбутньої професії.

У ході теоретичного аналізу визначено, що особистісно-орієнтований підхід має низку особливостей. Однією з таких особливостей є реалізація компонентів допрофесійної підготовки. Якщо змістовий, процесуальний, когнітивно-операційний компоненти технології допрофесійної підготовки визначаються як автономні і їх дія акцентована, насамперед, на навчальному змісті, а також у формах, методах його реалізації в різних комбінаціях їх співвідношення, то мотиваційний компонент найбільш виражену свою функцію здійснює у поєднанні з кожним із них. Завдяки активному використанню мотиваційного компонента підсилюється особистісно-орієнтований підхід у технології допрофесійної підготовки.

Мотиваційний компонент ґрунтується на стимуляції мотивів професійного самовизначення, інтересів до професійних знань та вмінь, розкритті особистісних здібностей. Цей компонент не існує самостійно, а включений у змістовий, процесуальний, когнітивно-операційний компоненти допрофесійної підготовки. Тож, особистісно-орієнтований підхід здійснюється через усі визначені компоненти технології допрофесійної підготовки у взаємозв'язку.

Теоретичні знання особливостей професійного самовизначення підлітків дають можливість застосувати особистісно орієнтований підхід в технології допрофесійної підготовки учнів. Для реалізації цього підходу у технології допрофесійної підготовки необхідно вивчити особливості особистості. Відповідно до теоретичних висновків щодо реалізації особистісно-орієнтованого підходу нами вивчався стан: мотивації вибору майбутньої професії; інтересів учнів до майбутніх професій, професійної діяльності; нахили до певної професії (за Холландом).

З цією метою нами були розроблені завдання педагогічної діагностики, які увійшли у констатуючий етап педагогічного експерименту: 1) вивчити мотиви вибору майбутньої професії учнями; 2) вивчити інтереси до майбутньої професії; 3) проаналізувати нахили до певного типу професії.

Проведений констатуючий експеримент показав, що особистісно орієнтований підхід у навчально-пізнавальній діяльності враховується недостатньо, про що свідчать результати спеціального діагностичного дослідження, а саме: рівень мотивів та інтересів професійного самовизначення, рівень знань та вмінь. Недостатньо приділяється увага учням з несформованими мотивами й інтересами до майбутньої професії, найбільший акцент у навчально-виховному процесі робиться на загальноосвітніх знаннях та вміннях учнів, майже не існує змістового зв'язку загальноосвітніх дисциплін з професійно орієнтованими спецкурсами, індивідуальною роботою.

Для подолання цих недоліків були розроблені і запроваджені у технологію допрофесійної підготовки авіакосмічного ліцею м. Києва форми, методи і прийоми особистісно орієнтованого підходу.

Особистісно-орієнтований підхід у допрофесійній підготовці здійснювався через різноманітні форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів, форми пізнання, методи роботи, які впливали на розвиток мотивації вибору професії, сприяли формуванню інтересу до професії і майбутньої професійної діяльності, розкривали внутрішній потенціал учнів, їхні нахили та здібності. Особистісно-орієнтованим підходом пронизана технологія допрофесійної підготовки учнів.

Віталій Рахманов

*Національний авіаційний університет,
м. Київ*

Модульно-рейтинговий контроль навчально-пізнавальної діяльності студентів як засіб удосконалення підготовки майбутніх військових фахівців

Національною доктриною розвитку освіти в Україні у XXI столітті передбачений пошук оптимальних шляхів підготовки військових фахівців. У сучасних умовах удосконалення системи освіти у вищих військових навчальних закладах проблема стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів займає особливе місце. Аналіз літературних джерел показав, що ваговим стимулюючим фактором, який сприяє формуванню ініціативного, самостійного і творчого потенціалу майбутнього військового спеціаліста є контроль знань студентів із фундаментальних дисциплін, що є основою для одержання фахової освіти.

Упровадження модульного методу навчання і рейтингової оцінки поточних знань надають можливість покращити якість занять. Навчальна дисципліна ділиться, як правило, на чотири модулі. Навчальний модуль є інтеграцією різних видів занять для різних форм навчання. Основною організаційно-структурною одиницею є міні-модуль тривалістю дві академічні години. Для змістового та методичного забезпечення підготовлені електронні підручники, навчальні посібники за всіма навчальними дисциплінами. Цими посібниками студенти користуються в комп'ютерному класі і вони забезпечують вивчення навчальної дисципліни на різних рівнях складності: базовому (рівні А,В,С), профільному (ускладнені завдання, творчі завдання) та поглибленому (елективні модулі), в залежності від облікової військової спеціальності. Головне завдання майбутнього військового фахівця — здійснити пробу власних сил, самовизначитися.

Рейтинговий контроль знань здійснюється автоматизованою системою контролю. Це дозволяє об'єктивно оцінити рівень знань студентів, враховуючи при цьому їх активність